

Les separacions

He llegit la següent notícia: una dona, ara separada i amb fills, reclama al seu exmarit una xifra milionari per la feina administrativa que havia acomplert durant els anys de matrimoni a l'empresa familiar i que no havia cobrat en forma de nòmina mensual. De manera que havia tramès la denúncia al jutjat local perquè el jutge sentenciés segons el seu albir.

Mirades fredament com a fets, les separacions podrien portar a les següents reflexions:

Primera: les separacions, per a les classes mitjanes, solen ser una ruïna econòmica, atès que el matrimoni és una societat limitada —una de les poques formes socials permeses de complexitat i d'associació lliure i fins a l'eternitat amb la finalitat no única però sí subratllada d'educar la prole que engendri. En general, tots dos hi perden materialment, però.

Segona: davant del conflicte, que és d'índole econòmica, i no pas sentimental, els cònjuges solen delegar en els jutges, quan seria més adequat arribar a una negociació privada i un pacte igualment privat.

Tercera: en el moment del matrimoni, paradoxalment, i a diferència dels nostres avis, que marcaven les regles matrimonials en els capítols —una figura ara desapareguda o menystinguda— (vull dir les dots, el lloc on havien de viure, les contrapartides materials,...), ara, dic, les condicions materials i econòmiques queden ocultes. Les qüestions materials són la lletra menuda del contracte matrimonial, perquè en la febrada de l'amor juvenil i efervescent se sol considerar que això no és important. O es pensa allò que diu el proverbi espanyol: "*contigo, pan y cebolla*". O simplement no se'n fa cabal perquè l'energia de la joventut és imparable i sembla perenne. O no hi ha dot per intercanviar...

Quarta: els motius de separació són particulars i difícils de jutjar imparcialment, però una observació freda i desinteressada em portaria a les següents causes:

Causas de desigualtat d'interessos, ambicions socials o incompatibilitat bàsica de caràcters —és a dir, de cultura: segons la pràctica més antiga i sòlidament establerta, l'amor sempre es produeix entre iguals estrictes.

I la igualtat inclou la paritat social —la mateixa classe— i la mateixa cultura de base. Vull dir el mateix entramat de valors i interessos, amb poquíssimes diferències. Amb diferències de matís. En l'essencial han d'estar d'acord, entre iguals. Em refereixo a qüestions com el valor del diner i de l'estalvi, de l'educació dels fills, de l'ús del temps d'oci, del valor i sentit de la feina...

Després hi hauria causes derivades de la insatisfacció personal. Al matrimoni se li exigeix massa, n'hi hauria prou que fos confortable. Hi ha gent que li reclama la

felicitat! La felicitat, què deu ser? El fet concret és que buscant la felicitat a vegades es troba la presència d'una altra persona nova que presenta un o altre interès inesperat, rutilant. Potser l'enguarnament intens pel comportament de classe alta d'un *partenaire* nou, per exemple, que gasta diners a manta en luxes i plaers. Potser l'estricta novetat en temperaments diguem-ne volubles i, potser, caldria assenyalar un altre motiu: la recerca de la joventut esvaïda a través del cos jove d'una noia (o d'un noi). Vull dir la tendència irreprimible que tenen alguns homes ja madurs cap a les *jeunes filles en fleur*. I l'interès d'algunes persones de saltar la cleda. Vull dir d'anar darrere d'altres cossos.

Ara la clau de volta del matrimoni segueix sent la materialitat econòmica i això es mostra a les clares quan emergeix el conflicte, la separació: llavors les demandes són materials. Són demandes com les dels sous endarrerits del cas que ens ocupa.

Ben garbellat, però, ara m'adono que també hi ha un munt d'intangibles difícils de valorar. Per exemple, els sentiments que burxen intempestivament: la sensació de temps perdut, la basca del fracàs, la bilis negra concentrada en forma d'odi o insults, la soledat del que es queda sol (és curiós: sempre n'hi ha un o una que perd més, que se sent més desolat, que s'afona) i, sobretot, la delicada arquitectura emocional dels fills, si n'hi ha, que queda tocada d'una o altra forma, ni que sigui en forma d'inestabilitat emocional, de falta de recer emocional.

Fet i fet, però, les fractures matrimonials també deuen de permetre de soldar-se, com els ossos trencats; de cicatritzar, com els xiribecs que ens féiem de petits a cops de pedra; de curar-se, a còpia de temps i noves coneixences.

Passat el temps, podria esdevindre's —i així ho he vist de tant en tant— una mena de segona joventut un pèl xocant, alegre, escandalosa. Una mena de nou festeig a la ratlla de la tardor de la vida, quan ja les banderes i els estandards de la sensualitat semblen a prop de despenjar-se de les altes torres on onejaven. Un amor de capvespre quan els fills ja estan esquerats i no hi ha cap urgència material que atènyer ni servir. Diuen que aquestes segones nupcies són duradores, de ferro colat. Perquè es comprèn que la felicitat és la limitació, potser...

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

